

Regeringsrätten

RÄTTSFALL

Fråga om värdet av grundförbättringar o. d. som utförts av fastighetens arrendator m. h. t. omständigheterna utgjort skattepliktig intäkt för fastighetsägaren.

A. Besvär av vävläraryn Brita S. angående inkomsttaxering år 1948. — Brita S. och hennes tre syskon hade genom gåvobrev den 1/10 1947 av sina föräldrar erhållit en jordbruksfastighet med taxeringsvärde av 867.100 kr. Genom arrendavtal samma dag utarrenderades fastigheten till föräldrarna på deras livtid mot årligt arrende motsvarande 5 % av taxeringsvärdet. Under beskattningsåret utförde Brita S:s fader reparationer och moderniseringar av arbetarbostäder å den arrenderade fastigheten för 54.311 kr. Värdet av ny-, till- eller ombyggnader uppskattades av PN till 19.311 kr. Fadern erhöll såsom arrendator avdrag för hela beloppet 54.311 kr vid sin taxering. Men beloppet 19.113 kr ansågs av PN utgöra skattepliktig intäkt för ägarna av fastigheten och Brita S. taxerades därför för $\frac{1}{4}$ därav eller 4.778 kr. Hos KR yrkade Brita S. nedsättning med 4.778 kr: De åtgärder, som arrendatorn utan åläggande av jordägaren kan företaga, kunna vara av sådan natur att de väl medfört stora penningutlägg för arrendatorn, men sakna väsentligt värde för jordägaren. Det vore

då icke skäligt att betrakta summan av dessa utlägg för grundförbättringar såsom inkomst för jordägaren. Dennes ekonomiska ställning bör enbart anses förbättrad med det värde som grundförbättringarna ha för honom. Detta värde fastställdes ju officiellt genom förändringarna i fastighetens taxeringsvärde. Skulle KR anse, att jordägaren vore skattskyldig för den av arrendatorn utförda grundförbättringen, torde i varje fall beskattning icke ske med högre belopp än den höjning av taxeringsvärdet, som kan visas ha skett på grund av den utförda grundförbättringen. Frågan är därefter, om en stegring i fastighetens taxeringsvärde kan betraktas och beskattas såsom inkomst eller såsom gåva. — TI yttrade bl. a.: PN:s åtgärd utgör endast en konsekvens av att föräldrarna — arrendatorerna yrkat avdrag för grundförbättringskostnaderna. Därest föräldrarna utgivit ett högre arrende och samma ökning använts för grundförbättring av fastigheten, hade givetvis något avdrag icke kunnat medgivas ägarna därför. — KR: ej ändring. Hos RR framhöll Brita S. bl. a.: De av fadern med egna medel likviderade arbetena ligga ej inom ramen av hans kontraktssliga skyldigheter och han skulle sannolikt icke ha — utan hennes och syskonens hörande — iklätt sig desamma, om släktskapsförhållandet icke

förelegat. TI invände: Fadern torde, reellt sett, efter eget gottfinnande disponera den bortgivna egendomen och icke handla på samma sätt som en arrendator. Det mest tilltalande hade därför varit, om fadern kunnat vägras avdrag för de ifrågavarande kostnaderna. Under sådana omständigheter synes det riktigt att parterna få vidkännas konsekvenserna av det gjorda avtalet efter de linjer som skulle ha tillämpats för ägare och arrendatorer utan sammanfallande intressen. — RR biföll Brita S:s talan, "enär den omständigheten att klagandens fader i egenskap av arrendator av ifrågavarande fastighet under beskattningsåret å denna utfört vissa ny-, till- eller ombyggnadsarbeten och avdrag för kostnaden därför medgivits fadern vid hans taxeringar icke i och för sig föranleder till att klaganden och hennes syskon skola hava nämnda år åtnjutit skattepliktig intäkt till belopp motsvarande berörda kostnad eller del därav, samt ej heller eljest åberopats förhållande av beskaffenhet att på grund därav klagandens självdeklaration bort frångås". (RR:s utslag den 12/2 1954.)

B. Besvär av konstnären L. angående inkomsttaxering år 1948. — L. ägde under 1947 jämte sina fem syskon $\frac{2}{3}$ av en jordbruksfastighet med därå befintliga industribyggnader. Fastigheten var utarrenderad till S. Bruk, som drev rörelse på fastigheten (mekanisk verkstad och gjuteri). L:s fader ägde $\frac{2}{3}$ och dennes broder $\frac{1}{3}$ av bruket. Bruket erhöll vid 1948 års taxering avdrag för ombyggnads- och grundförbättringskostnader med 21.476 kr, avseende rörelsebyggnader och arbetarbostäder inom och utom bruksområdet. TN taxerade L. för $\frac{1}{9}$ av sistnämnda belopp eller för 3.718 kr. Häröver klagade L. hos PN och anförde bl. a.: Till stöd för TN:s

beslut skulle ha åberopats RÅ 1929 ref. 65 och 1932 ref. 58. (Enligt det förra rättsfallet har skattskyldighet ansetts föreligga för församling betr. den del av arrendeinkomsten från utarrenderad ecklesiastikfastighet som avsatts för att användas vid nybyggnad av bostället. Enligt det senare fallet har kyrkoråd förklarats skattskyldigt för belopp motsvarande nedsättning i arrende på grund av att arrendator verkställt nybyggnad.) L. framhöll, att de åberopade utslagen grundat sig på att den stadgade kontanta avgiften sänkts mot att i stället viss grundförbättring skedde å fastigheten. Så hade icke skett i nu ifrågavarande fall. Arendet vore konstant och så högt att det icke kunde innebära ett villkor om ersättning i annan form. Hittills hade i praxis icke förekommit att jordägaren fått göra avdrag såsom för förlust för försämring å fastigheten, som kunde ha uppstått under arrendetiden och som han ev. icke finge ersättning för från arrendatorn, och ej heller att jordägaren blivit beskattad för den förbättring, som arrendatorn ev. under vissa år kunde ha gjort å fastigheten, förutsatt att icke förhållandena vore sådana som i de åberopade rättsfallen. — PN fastställde TN:s beslut. Gentemot L:s besvär hos KR invände TI bl. a., att det överenskomna arrendet måste anses lågt. Det gällde dock ett bruk av icke ringa storlek. Omsättningen år 1947 uppgick till 827.000 kr. L:s fader och farbroder, vilka skänkt fastigheten till sina barn, hade såsom arrendatorer kommit i en bättre ställning än tidigare, då de i denna egenskap icke kunnat förvägras avdrag för grundförbättringskostnader. Om därtill komme, att deras barn icke skulle behöva skatta för motsvarande belopp såsom inkomst, hade genom gåvotransaktionen åstadkommit en skattelättnad, som

icke torde ha avsetts i skatteförfattningarna. Det vore icke fråga om någon enstaka företeelse. — KR: ej ändring. — RR biföll L:s talan med samma motive-ring som i fallet under A ovan. (RR:s utslag den 9/4 1954.)

Ersättning för intrång i arrenderätt m. m.

Besvär av arrendatorn S. angående inkomsttaxering år 1948. — PN beskattade S. för ett under 1947 erhållet belopp av 14.000 kr, därav 100 kr för skador å gröda, 500 kr för skador å stängsel och 13.400 kr engångsersättning för intrång i arrenderätten (en del av arrendejorden hade utan S:s hörande överlåtits till annan person). — S. ansåg beloppet 14.000 kr utgöra icke skattepliktig intäkt och åberopade tvångsförsäljning. TI anförde hos KR, att ersättningen för skador å gröda vore att likställa med köpeskilling för försåld gröda. Ersättningen för skador å stängsel borde beskattas, enär kostnaderna för reparation av stängsel vore avdragsgilla. Ersättningen för intrång i arrenderätten vore gottgörelse för minskad inkomst från arrendegården och av sådan anledning underkastad skatteplikt. KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 18/4 1954.)

Förtäckt utdelning eller ej?

Besvär av TI angående disponenten H:s inkomsttaxering år 1949. — PN ansåg, att ett belopp av 196.150 kr, med vilket H:s fordran hos J. H:s Familjestiftelse Aktiebolag minskat under beskattningsåret, motsvarat för H. skattepliktig inkomst av kapital. TI hade härom anført bl. a. följande. H., som ägde 379 av de

500 aktierna i stiftelsebolaget, hade under 1946 till stiftelsebolaget överlåtit 348 aktier i Aktiebolaget R. och hade därvid erhållit en fordran å 2.958.000 kr hos stiftelsebolaget. Under år 1948 hade fordringen ifråga nedgått från 2.700.000 kr till 2.503.850 kr. Under samma år hade stiftelsebolaget erhållit 174.000 kr genom utdelning å de aktier i Aktiebolaget R., som stiftelsebolaget förvärvat av H. Där-est icke H. överlåtit nämnda aktier till stiftelsebolaget, skulle han varit skattskyldig för utdelningen å 174.000 kr. Överlå-telsen, vilken synes ha haft till syfte att eliminera denna skattskyldighet, borde icke godtagas i skattehänseende. Till den del minskningen med 196.150 kr av förut be-rörda fordran överstigit utdelningen å ak-tierna i Aktiebolaget R., kunde densamma förutsättas motsvara utdelning å aktier eller föreningsandelar, som stiftelsebolaget förvärvat genom försträckning direkt el-ler indirekt av H. Gentemot en av H. framställd invändning, att minskningen av hans fordran hos stiftelsebolaget motsva-rades av en ökning av hans fordran hos Aktiebolaget R. och att han genom denna kontoföring mellan de båda bolagen icke personligen tillförts några medel, kunde anföras, att det såsom förutsättning för beskattning ej syntes erforderligt att H. direkt uppburit ifrågakomna amorterings-belopp. Enligt TI vore förhållandena i fö-revarande fall i väsentliga delar likartade med förhållandena i RÅ 1934 not. 194 och som i "Skattehandbok" av Geijer m. fl. refererats sålunda: "Då en person, vilken försträckt ett aktiebolag, till vars aktier han i verkligheten vore att anse så-som ägare, medel till inköp av aktier i ett annat bolag, i vilket han jämväl ägde ett dominerande intresse, samt utdelning å ak-tier i sistnämnda bolag tillförts honom så-

som avbetalning å det förstnämnda bolagets skuld, har utdelningen ansetts utgöra beskattningsbar intäkt för honom." Mot detta rättsfall invände H., att, under det att i nämnda fall den skattskyldige "i verkligheten varit att anse såsom ägare" till aktierna i det bolag, varå aktierna överlåtits, stiftelsebolagets aktier vore fördelade på 16 delägare, varav andra än H. ägde 121 aktier eller c:a 24 % av aktiekapitalet. — KR nedsatte taxeringarna med 196.150 kr, enär beloppet icke kunde anses ha utgjort vid H:s taxeringar år 1949 skattepliktig inkomst. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 18/4 1954.)

Ögonprotes m. m.

Besvär av f. arbetsförmannen L. angående inkomsttaxering år 1948. — PN förvägrade L. ett med 45 kr yrkat avdrag för inköp av en ögonprotes. KR: ej ändring. RR yttrade: Enär utgiften för anskaffandet av omförmälda ögonprotes måste betraktas såsom en L:s levnadskostnad och avdrag för utgiften följaktligen icke kan medgivas, men i målet är upplyst att i L:s inkomst av tjänst inräknats ett belopp av 10 kr, utgörande av Riksförsäkringsanstalten för förnyelse av protesen L. tillerkänt årligt tillägg till honom tillkommande livränta på grund av olycksfall i arbete, och vid sådant förhållande sagda belopp 10 kr icke utgör skattepliktig inkomst för L. — — — nedsattes taxeringarna med 10 kr. (RR:s utslag den 18/4 1954.)

Periodiskt understöd till make.

A. Besvär av direktören H. angående inkomsttaxering år 1950. — H. och hans hustru separerade i slutet av 1944 och sedan de ekonomiska förhållandena mellan

makarna ordnats genom särskilt avtal under 1945, innefattande även överenskommelse att makarna skulle söka boskillnad, hade makarna icke sammanlevat. Av personliga skäl hade makarna tillsvidare icke sökt äktenskapsskillnad. H. yrkade vid taxeringen avdrag såsom för periodiskt understöd för ett belopp av 26.030 kr som han under beskattningsåret utgivit till hustruns underhåll. PN medgav icke avdraget. KR: ej ändring. RR förklarade emellertid H. berättigad till avdrag för berörda bidrag såsom för periodiskt understöd "med hänsyn till de omständigheter, under vilka han under beskattningsåret utgivit underhållsbidrag till sin hustru". (RR:s utslag den 11/2 1954.)

Anm.: Jämför denna tidskrift 1952 s. 308 (fallet A = RÅ 1952 ref. 32 I) och 1953 s. 13.

B. Besvär av fru C. angående inkomsttaxering år 1949. — På grund av missälligheter i sitt äktenskap med ingenjör C. reste fru C. i mars 1948 från makarnas hem i S. till en syster i H. med makarnas dotter. Omkring månadsskiftet juni/juli 1948 återvände hon till S. och bodde där efter än i det gemensamma hemmet och än hos sin moder. I stämning den 25/6 1948 yrkade mannen hemskillnad. Efter förhandlingar mellan parterna träffades den 23/11 1948 ett avtal, varigenom mannens underhållsskyldighet reglerades och överenskoms att makarna skulle gemensamt ansöka om hemskillnad. Hemskillnaden beviljades den 25/11 1948. Först i november 1948 hämtade fru C. sina tillhörigheter från det gemensamma hemmet. — TN, som särtaxerade makarna, beskattade fru C. för 5.500 kr såsom erhållet periodiskt understöd, motsvarande vad mannen yrkat avdrag för. PN nedsatte

beloppet till 2.075 kr, som ansågs motsvara, vad fru C. för egen del uppburit under april—december 1948. Hos KR yrkades av TI, att det av fru C. uppburna understödet måtte beräknas till 2.475 kr eller till det högre belopp KR kunde finna skäligt, och av fru C., att taxeringarna måtte undanröjas. Fru C. hävdade nämligen, att hon icke vore skattskyldig för av mannen till henne under beskattningsåret utbetalade belopp, då makarna enligt hennes mening icke levt åtskilda under större delen av beskattningsåret eller i allt fall de belopp hon erhållit från mannen endast utgjorde bidrag till sedvanliga hushållskostnader i äktenskap. — KR fastställde det belopp som fru C. skulle anses ha uppburit såsom periodiskt understöd till 2.475 kr. RR förklarade dock att, enär av utredningen icke kunde anses framgå, att makarna stadigvarande levat åtskilda förrän i november 1948, vad fru C. dessförinnan mottagit av mannen som bidrag till sitt underhåll icke vore skattepliktigt periodiskt understöd. På grund härav undan-

röjdes fru C:s taxeringar. (RR:s utslag den 11/2 1954.)

Anm.: Jämför denna tidskrift 1952 s. 109 (fallet B = RÅ 1952 ref. 32 II och III) och s. 310 (fallet C) ävensom 1953 s. 13.

C. Besvär av fru Å. angående inkomsttaxering år 1951. — PN beskattade fru Å. för periodiskt understöd från mannen Å. med 3.240 kr. Fru Å. yrkade att varda beskattad för endast 125 kr, avseende det underhållsbidrag, som hon i enlighet med hemskillnadsdom den 13/11 1950 uppburit för december månad s. å. RR biföll fru Å:s talan, enär med hänsyn till omständigheterna måste antagas, att ifrågavarande såsom underhållsbidrag betecknade belopp med undantag av det av fru Å. efter hemskillnadsdomen mottagna beloppet 125 kr väsentligen avsett utgifter, som varit gemensamma levnadskostnader för makarna och förty ej utgjort för fru Å. skattepliktig intäkt. (RR:s utslag den 11/2 1954.)

Anm.: Jämför ovan under B.